

25 ВЪПРОСА ЗА КРИМ

ПУБЛИКУВАНО
НА 20 ЕЗИКА

ДОСТОВЕРНО
КРАТКО
ИНФОРМАТИВНО

25 ВЪПРОСА ЗА КРИМ

ДОСТОВЕРНО
КРАТКО
ИНФОРМАТИВНО

2022

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор на издателя.....	5
Раздел I. 25 въпроса за Крим.....	7
1 Какво се случи в Крим през 2014 година?.....	9
2 Дали Крим има правото да излезе от състава на Украйна?.....	13
3 Защо Руската Федерация дава съгласието си за влизането на Крим в състава ѝ?.....	15
4 Защо обединението на Крим с Русия не е "руска окупация"?.....	17
5 Имаше ли чуждестранни наблюдатели на Кримския референдум през 2014 година?.....	19
6 Какъв е етническият състав на населението в Крим?.....	21
7 Каква е ситуацията с кримските татари на полуострова?.....	23
8 Какви санкции към Крим обявяват западните страни и Украйна?.....	27
9 Какво представлява Международната асоциация на приятелите на Крим?.....	31
10 Защо жителите на Крим смятат, че сега в Украйна е установен нацистки режим?.....	33
11 С каква цел Русия инвестира значителни средства за развитието на Крим?.....	37

12	Защо в Крим е създадена свободна икономическа зона? Какво представлява тя?.....	39
13	Възможно ли е да се инвестира в Крим в условията на санкции от западните страни?.....	41
14	Много ли чуждестранни туристи посещават Крим? Опасно ли е да се пътува в Крим?.....	43
15	Поставя ли се отметка в паспортите на чужденците за посещение в Крим?.....	45
16	Необходимо ли е да се получи разрешение за посещението в Крим?.....	47
17	Какво е отношението към чужденците в Крим?.....	49
18	Кои езици се говорят в Крим? Може ли да говориш английски?.....	51
19	Колко често военните или полицията проверяват документите на гражданите в Крим?.....	53
20	Може ли да използвате банкови карти в Крим?.....	55
21	Могат ли туристите в Крим да вземат коли под наем?.....	57
22	Кои са най-известните забележителности в Крим?.....	59
23	Какво представлява кухнята в Крим?.....	61
24	Какво да направите, ако ви се случи някакъв инцидент (например, злополука, битова травма, болест) докато сте в Крим?.....	63
25	Как е по-лесно да се стигне до Крим?.....	65
Раздел II. Интересни факти за Крим.....		67

ПРЕДГОВОР НА ИЗДАТЕЛЯ

Най-вероятно, в настоящия момент, Крим е един от най-известните региони в света. Трудно е да се открие човек, който да е не чувал за него. В същото време, за много чуждестранни граждани полуостровът в Черно море се оказва един вид *terra incognita*. Информацията за случващите се тук събития е слабо достъпна за повечето жители на планетата по една причина — колективният Запад провежда мащабна информационна война спрямо Крим. В тази война се използва целият спектър на "въоръжението": от полуистини, манипулации и прикриване на важните факти до откровени лъжи и измами.

Брошурата "25 въпроса за Крим" е важна за всички, които искат да живеят в света на истината. Защото само с помощта на истината може да се изградят истинско сътрудничество и равноправни отношения между народите по света.

Брошурата е публикувана на руски език и преведена на 19 чужди езика (английски, арабски, български, гръцки, датски, испански, италиански, китайски, немски, нидерландски, норвежки, полски, португалски, румънски, сръбски, турски, унгарски, френски, чешки).

РАЗДЕЛ I

25 ВЪПРОСА ЗА КРИМ

КАКВО СЕ СЛУЧИ В КРИМ ПРЕЗ 2014 ГОДИНА?

През 2014 година в резултат на свободно изразената воля на народите от Крим полуостровът напусна състава на Украйна, обяви своята независимост и се обедини с Русия, част от която е до 1954 година. Причината за това решение беше националистическият държавен преврат в Киев, по време на който, въпреки гаранциите на Германия, Франция и Полша, беше свален тогавашният президент на Украйна Виктор Янукович. Властта в страната бе окупирана от десни радикални националистически сили. В техните редици доминираха екстремистки организации, които открито настояваха за етническото прочистване на рускоезичното население — преобладаващото мнозинство жители на полуострова.

Желаещи да избегнат гражданската война (като тази, която по-късно избухна в Донбас), на 16 март 2014 година при участието на международни наблюдатели жителите на Крим проведоха общокримски референдум, на който избираха между присъединяване към Русия или оставане на Крим в състава на Украйна. За присъединяването на Крим към Русия гласуваха 96,77% от участвалите в гласуването, при избирателна активност 83,1% от общия брой избиратели, като в град Севастопол — 95,6%, при избирателна активност 89,5%.

На 18 март в Москва беше подписан договорът за присъединяване на Република Крим и Севастопол към състава на

Руската Федерация. А на 20 и 21 март двете камари на Федералното събрание (руския парламент) единодушно ратифицираха договора за присъединяване на Република Крим и град Севастопол към състава на Руската Федерация.

По такъв начин, в резултат на демократични процедури и в съответствие с нормите на международното право Република Крим и град Севастопол се превърнаха в субекти на Русия.

2

ДАЛИ КРИМ ИМА ПРАВОТО ДА ИЗЛЕЗЕ ОТ СЪСТАВА НА УКРАЙНА?

Обявяването на независимостта на Република Крим е законова форма за реализиране на правото на кримския народ на самоопределение — предвидено в член 1 от Хартата на ООН, в член 1 на Пакта за граждански и политически права от 1966 година, член 1 на Пакта за икономически, социални и културни права от 1966 година, признава се в Декларацията за принципите на международното право от 1970 година, отнасящи се до приятелските отношения и сътрудничеството между държавите в съответствие с Хартата на ООН и няколко пъти е потвърдено с резолюции на Общото събрание на ООН и решенията на Международния съд на ООН.

Упражняването на това право се реализира на фона на държавния преврат в Киев от 2014 година и на насилственото отстраняване на легитимния президент на Украйна Виктор Янукович. В тези условия действията на кримските власти за провеждане на референдум са законово обосновани. Въз основа на убедителния резултат от референдума (96,77% от избирателите подкрепят обединението на Крим с Русия при избирателна активност от 83,1%) на 17 март 2014 година е провъзгласена независима суверенна Република Крим, а на 18 март е взето и оформено решение за обединяването на вече независимия Крим с Русия.

З

ЗАЩО РУСКАТА ФЕДЕРАЦИЯ ДАВА СЪГЛАСИЕ ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕТО НА КРИМ КЪМ СЪСТАВА Й?

Преди всичко, Русия взема предвид, че в Киев насилва е свален легитимният президент на Украйна, когото кримчани приемат за гарант на правата на националните малцинства, включително и на рускоезичното население. Освен това, Крим, който е обявил своята независимост, е изправен пред заплахата от война и етническо прочистване, тъй като в резултат на държавния преврат властта в Киев е завзета от националисти и неонацисти. В страната започва преследване на цивилното население, предимно рускоговорящо, придружено от насилие, масови арести, погроми и убийства. Така, на 20 февруари 2014 година (около месец преди обединяването на присъединяването на Крим към Русия), в град Корсун-Шевченковский (Черкаска област на Украйна), националисти и екстремисти от "Десния сектор" нападат жители на Крим — привърженици на "Антимайдана", прибиращи се от Киев с автобуси за вкъщи. Радикалите изгарят автобусите, избиват невъоръжените хора, като не щадят нито жени, нито възрастни хора. Няколко души са застреляни, голямата част - изчезнали.

При тези условия Руската Федерация няма как да не реагира на заплахата от масово унищожение на руското и рускоезичното население в Крим, както и на невъзможността за свободното изразяване на волята на кримчаните. Наред с това Русия безусловно се позовава върху пълната легитимност на проведените от кримския парламент и правителството демократични процедури за изтегляне на Крим от състава на Украйна и за присъединяването му към Руската Федерация.

4

ЗАЩО ОБЕДИНЕНИЕТО НА КРИМ С РУСИЯ НЕ Е "РУСКА ОКУПАЦИЯ"?

В съответствие със Споразумението между Русия и Украйна от 21 април 2010 г., относно пребиваването на Черноморския флот на Руската Федерация на територията на Украйна, по време на кримския референдум през 2014 г в Крим законно се намират руски военнослужещи. В същото време много международни наблюдатели отбелязват, че военнослужещите не са се намесвали в процеса на провеждане на референдума.

Важно е да се подчертае, че Русия се обединява не с част от украинска територия, а с независим Крим. На 17 март 2014 година Върховният съвет на Република Крим, изхождайки от пряко изразената воля на кримския народ чрез референдума, състоял се на 16 март, взима решение Крим да бъде обявен за независима суверенна държава — Република Крим, в която Севастопол е град с особен статус. На 18 март Република Крим сключва международен договор с Русия за влизане в състава ѝ. Федералният конституционен закон на Руската федерация за влизане на Крим и Севастопол в състава на Русия е подписан от Президента на Русия на 21 март 2014 г.

5

ИМА ЛИ ЧУЖДЕСТРАННИ НАБЛЮДАТЕЛИ НА КРИМСКИЯ РЕФЕРЕНДУМ ПРЕЗ 2014 ГОДИНА?

Кримският референдум на 16 март 2014 г. се провежда при спазване на всички необходими процедури. Той отговаря на всички изисквания за демократичната държава и съответства на нормите на международното право. Гласуването е проследено от голям брой чуждестранни наблюдатели. Като цяло, на референдума от 16 март са работили 130 специалисти от 23 страни по света. Сред тях, представители на САЩ, Израел, Китай, Монголия, на страни от Европейския съюз (Германия, Италия, Гърция, Испания) и редица други. В качеството на наблюдатели са участвали и депутати от парламенти на държави от Западна и Източна Европа, както и от Европейския парламент. Трябва да се отбележи, че поканата за наблюдатели е открита, и всяка държава, международна или нетърговска организация е имала възможността безпрепятствено да изпрати представителите си за наблюдаване на изразяване волята на кримчаните.

Чуждестранните наблюдатели са отбелязали високото ниво на подготовка на референдума, съответствието му с нормите на демократичното законодателство и легитимността на проведеното гласуване. Те също са отбелязали силното изопачаване на информацията за събитията в Крим в американските и европейските медии и са посочили необходимостта да се уважава изборът на жителите на Крим. На 20 март 2014 година Съветът по правата на човека на Русия приема заключението, че референдумът в Крим е проведен без нарушаване на демократичните процедури, с участието на международните наблюдатели и без натиск върху населението.

6

КАКЪВ Е ЕТНИЧЕСКИЯТ СЪСТАВ НА НАСЕЛЕНИЕТО В КРИМ?

Исторически, Крим е многонационален регион. Населението на Крим е около 2,4 милиона души от 175 национални общности, 65,3% от тях са руснаци, 15,1% са украинци, 10,2% са кримски татари. Освен това, в Крим живеят арменци, азербайджанци, белоруси, германци, гърци, евреи, италианци, корейци, молдовани, узбеки, караими, кримчаки и други. Много от тези национални общности притежават свои културни автономии, което допълнително съдейства за съхраняването и развитието на техните култура, език и традиции. Конституцията на Крим, приета след обединението с Русия, за първи път дава държавен статус на руския, украинския и кримскотатарските езици. Крим се обогатява от културата на многонационалния си народ. Етническото разнообразие на кримчани се отразява върху архитектурата, паметниците на културата, кухнята, литературата и празниците.

7

КАКВА Е СИТУАЦИЯТА С КРИМСКИТЕ ТАТАРИ НА ПОЛУОСТРОВА?

След обединението на Крим с Русия западните медии, като по поръчка, започнаха да пишат, че руската юрисдикция е влошила положението на кримските татари. В действителност, това, че кримските татари в продължение на 23 години са се намирали под юрисдикцията на Украйна, е поставило този самобитен кримски народ на ръба на катастрофа. Още през 2006 г. Комитетът за премахване на расовата дискриминация при ООН подчертава лошите условия на живот на кримските татари, трудностите при получаване на украинско гражданство. Както се оказва, много от тях са били лишени не само от достъп до правни гаранции за собственост, но и от физически достъп до инфраструктура, включително до системите за водоснабдяване, електричество, газ, отопление.

В резултат от трите цикъла мониторингови доклади относно изпълнението на Рамковата конвенция за защита на националните малцинства в Украйна, Комитетът на министрите на Съвета на Европа прие редица резолюции, които последователно изиска от украинските власти да бъдат решени въпросите за участието на кримските татари в икономическата, социалната, културната и обществената сфера. Изразена е загриженост във връзка с увеличените случаи на расизъм и нетолерантност.

Именно след преминаването на кримскотатарската общност в правното поле на Русия веднага бяха решени два жизненоважни

проблема. На първо място, кримскотатарският бе признат за държавен език на територията на Крим, и, на второ, поземлените права на кримските татари законодателно бяха уредени. Едновременно с това бе гарантирано участието на представители на този народ във всички властови равнища. Още нещо, през периода 2014-2019 г. в Република Крим бяха официално регистрирани около 400 джамии: 11 нови и 2 реновирани стари джамии, активно се издава литература на кримскотатарски език, в десетки държавни училища и класове се провежда обучение на кримскотатарски език. Това е езикът на многобройни медии, на телевизионни и радио- предавания.

8

КАКВИ САНКЦИИ КЪМ КРИМ ОБЯВЯВАТ ЗАПАДНИТЕ СТРАНИ И УКРАИНА?

След обединението на Крим с Русия през 2014 г., западните държави и Украйна наложиха всеобхватни санкции за полуострова под предлог, че Крим е окупиран от Русия. Освен това, се пренебрегна демократичното волеизявление на жителите на Крим по време на общокримския референдум.

Най-тежко се отнесе обаче киевският националистичен режим. През периода 2014–2015 г. украинските власти напълно прекъснаха водоснабдяването на Крим от Северокримския канал, чрез който полуостровът получаваше 85 % от водата на международната река Днепър (преминаваща през Русия и Беларус до Украйна).

Екстремистката организация "Меджлис" и украинските националисти с подкрепата на Киев организираха взривяване на електропроводни линии (доставящи преди това 80% от електроенергията на полуострова), хранителна и транспортна блокада на Крим. В допълнение, бе прекратена доставката на природен газ за предприятия и домакинствата в Крим. Всичко това се отрази по възможно най-лош начин върху хуманитарната обстановка на полуострова.

Санкциите на западните държави срещу Крим включват пълна забрана на внос и износ, забрана за инвестиции на територията на Крим, включително придобиването на недвижими имоти, финансиране на бизнес, предоставянето на услуги, например,

туристическите. Забранено е влизането на чуждестранни кораби в кримските пристанища, а на самолетите — кацането на летищата в Крим. Освен това, на руските граждани — жители на Крим, се отказва визово обслужване от консулските институции на западните държави, разположени на територията на Русия.

Следователно, и от Запада, и от Украйна бяха нарушени редица основни човешки права — на живот, на осигуряване на хигиена и хранене, на вода и топлина, свободата на движение, свободата на мислене и на убеждения. В резултат, вместо да получат помощ като "анексиран", по версията на Запада, регион, жителите на Крим бяха наказани за това, че са изразили волята си на референдума през 2014 г. чрез демократични процедури.

9

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА МЕЖДУНАРОДНАТА АСОЦИАЦИЯ НА ПРИЯТЕЛИТЕ НА КРИМ?

Създаването на Международната асоциация на приятелите на Крим е обявена на III Ялтински международен икономически референдум през април 2017 година. Инициативата за формирането на организацията принадлежи на изтъкнати публични личности и общественици от редица чужди държави, които са за нормализиране на отношенията с Русия и за развитието на икономически, бизнес и културно-хуманитарни връзки с Крим.

Една от първите стъпки на Асоциацията е приемането на обръщение до парламентите и народите по света за необходимостта от възстановяване на механизмите за сигурност и сътрудничество, възобновяване на конструктивния диалог с Русия, за отказ от политиката на едностранни санкции, уважение към законния избор на народите на Крим.

Понастоящем, национални клубове на приятелите на Крим, членуващи в асоциацията, съществуват в повече от 30 държави по света. Видният политик и общественик, бивш премиер на Словакия и председател на Дружеството за словашко-руско приятелство Ян Чарногурски е начело на Кординационния съвет. Приятелите на Крим активно изразяват позицията си пред такива международни организации като Съвета на ООН по правата на човека, ОССЕ и други.

A large group of people is gathered at night for a protest or demonstration. They are holding many lit torches, creating a bright, warm glow against the dark background. In the foreground, a large black banner is held across the crowd, featuring white text in Cyrillic. The participants are dressed in winter clothing, including hats and coats. In the background, a building with classical architectural features is visible, adorned with strings of white lights. A Ukrainian flag is partially visible at the top of the frame.

**БАНДЕРА, ШУХЕВИЧ -
ГЕРОЇ УКРАЇНИ!**

ЗАЩО ЖИТЕЛИТЕ НА КРИМ СМЯТАТ, ЧЕ СЕГА В УКРАИНА Е УСТАНОВЕН НАЦИСТСКИ РЕЖИМ?

Участието на неонацисти и радикали в държавния преврат в Украйна през 2014 г. беше последната капка, която преля чашата на търпението на кримското общество, и до голяма степен предопредели избора на жителите на Крим в полза на обединението с Русия.

Днес, в Украйна е регистриран целият спектър от неонацистки прояви на държавно ниво. Първо, става дума за героизация на нацизма и нацистските съучастници от Втората световна война — признати за престъпници с решението на Нюрнбергския трибунал — реализирана с мълчаливата подкрепа на Запада. Така, нацистските престъпници С. Бандера и Р. Шухевич се превърнаха в съвременните "герои" на Украйна. На тях им се издигат паметници, в тяхна чест се наричат улици и други обекти.

Киевските власти провеждат мащабна политика по фалшифициране на исторически въпроси, като оправдават колаборационисти, включително участници във военните формирования на СС, осъдени от Нюрнбергския трибунал. През декември 2017 година в украинския град Луцк по инициатива на държавния Украинския институт за национална памет посмъртно бяха наградени с "Бойни кръстове на рицарите на Организацията на украинските националисти — Украинска въстаническа армия" (ОУН-УПА) колаборационисти, служили в немската помощна полиция (Hilfspolizei) и участвали в масови разстрели на евреи. Властите в Украйна също продължават да издигат паметници и мемориални знаци в чест на бойците от ОУН-УПА и редовно се покланят пред още живите бивши нацистки съучастници.

Вместо да се борят с проявите на различни форми на нетолерантност и ксенофобия в страната, киевските власти предпочитат да си затварят очите пред незаконните действия на радикали и екстремисти. Най-влопящо е престъплението, извършено от украински неонацисти и

радикални националисти от симпатизантите на новата украинска власт, на 2 май 2014 г. в Дома на профсъюзите в град Одеса, когато бяха убити и изгорени около 50 невържени граждански активисти. Международни правозащитни организации са призовавали правителството на Украйна да проведе щателно разследване и да накаже виновните за тази трагедия. С подобно искване през октомври 2021 година излиза Специалният представител на Европейския съюз по правата на човека Имон Гилмор. Украинските власти обаче все още не бързат с разследването на това ужасно престъпление.

За принадлежността към нацистките идеи свидетелстват изявленията на водещи украински политици. Така, говорителят на украинския парламент А. Парубий през септември 2018 г. в ефира на телевизионния канал "ICTV" на живо нарече Хитлер "най-великия човек, практикувал пряка демокрация". През юни 2018 г. кметът на Херсон В.Миколаенко поздравява жителите на града с годишнината от приемането през 1941 г. на "Акт за провъзгласяване на Украинската държава" в Лвов от колаборационистите на Организацията на украинските националисти, включващ задължението "тясно да се сътрудничи с национал-социалистическата Велика Германия, която под ръководството на Адолф Хитлер създава нов ред в Европа и света и помага на украинския народ да се освободи от московската окупация". А през април 2021 г. в Киев се състоя поредният марш в чест на СС дивизията "Галичина". Привържениците на нацизма не срещат никаква съпротива от страна на властите и директно се наричат "силата, която ще управлява страната".

Всяка година на 1 януари в Киев и други големи градове на Украйна, с одобрение на киевските власти, се провеждат агресивни масови демонстрации по случай рождения ден на централния нацистки колаборационист С.Бандера, по време на които се чуват неонацистки и ксенофобски лозунги, насочени основно срещу руснаци и евреи. През юни 2021 г. във Върховната рада беше внесен проект на постановление за празнуване на 80-та годишнина от създаването на УПА. В него, освен всичко останало, се предлага да се върне званието "Герой на Украйна" на Р.Шухевич и С. Бандера.

11

С КАКВА ЦЕЛ РУСИЯ ИНВЕСТИРА ЗНАЧИТЕЛНИ СРЕДСТВА ЗА РАЗВИТИЕТО НА КРИМ?

Трябва да се отбележи, че до 2014 г. Украйна фактически не инвестира в развитието на Крим. Много сфери от икономиката на полуострова са западнали. От 2014 г. Русия инвестира над 1,3 трилиона рубли (около 18,5 милиарда щатски долара) за развитието на Крим. Основната цел на финансовите инвестиции е да се подобри качеството и нивото на живот на кримските жители, да се даде възможност на Република Крим и Севастопол успешно да се интегрират в руското икономическо пространство.

На първо място, средствата са инвестирани в модернизация на инфраструктурата. Най-мощните дейности са свързани с изграждането на мост над Керченския проток, с дължина 19 км, транскримското автомобилно шосе "Таврида" — от Керч до Севастопол, и международното летище в Симферопол, с пропускателна способност над 8 милиона пътници годишно. С цел непрекъснато снабдяване на полуострова с електроенергия и осигуряване на енергийна независимост са построени две електроцентрали с обща мощност 940 МВт. Следователно, собственият капацитет на енергия е нараснал с 2,9 пъти. Продължава модернизацията на жилищното и комуналното строителство, изграждат се нови детски градини, училища и болници, които са оборудвани със съвременен медицинско оборудване. Мащабът на промените може да се види дори по този показател: финансирането на пътното строителство е нараснало 27 (!) пъти.

12

ЗАЩО В КРИМ Е СЪЗДАДЕНА СВОБОДНА ИКОНОМИЧЕСКА ЗОНА? КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ТЯ?

Свободната икономическа зона (СИЗ) е създадена на цялата територия на Крим (Република Крим и град Севастопол) за привличане на инвестиции в региона и за развитието на кримската икономика в условията на западните санкции. Тя представлява режим за извършване на стопанска дейност, предвиждащ специални правила и предимства за бизнес-дейности на полуострова. По-специално, участниците в СИЗ в Крим са освободени за 10 години от данъци върху имуществото и печалбите, внасяни във федералния бюджет, за 3 години — от плащането на данък върху земята. При това в регионалния бюджет за първите 3 години се изплаща 2 % от печалбата, от 4 до 8 години — 6 %, а от 9-та година - 13, 5 %.

Също така за фирмите-резиденти в СИЗ е предвидена ускорена амортизация за собствените основни средства, те са освободени от плащането на мита и данъци. Важно е също така, че на инвеститорите се дава правото да регистрират парцел, намиращ се в регионална (общинска) собственост, за изпълнение на инвестиционен проект без задължителния в тези случаи конкурс.

13

ВЪЗМОЖНО ЛИ Е ДА СЕ ИНВЕСТИРА В КРИМ В УСЛОВИЯТА НА САНКЦИИ ОТ ЗАПАДНИТЕ СТРАНИ?

В условията на санкции инвестициите в Крим от страната на чуждестранни компании не само са възможни, но и вече се осъществяват. Като правило, инвеститорите, желаещи да развият бизнес в Крим, регистрират в един от руските региони извън полуострова ново предприятие, което впоследствие осъществява дейност на територията на Крим. Това им позволява не само да неутрализират действието на санкциите, но и да се възползват от предимствата на участници в Свободната икономическа зона. Освен това, през 2021 г. е въведен специален правен режим на територията на Крим, основното предимство на който е поверителността на инвеститорите от други региони на Русия като начин за защита от санкционния натиск.

14

МНОГО ЛИ ЧУЖДЕСТРАННИ ТУРИСТИ ПОСЕЩАВАТ КРИМ? ОПАСНО ЛИ Е ДА СЕ ПЪТУВА В КРИМ?

Крим е отворен за чуждестранни туристи. Всички желаещи могат безпрепятствено да посетят този прекрасен исторически полуостров. Всяка година стотици хиляди чуждестранни гости, преди всичко от Украйна, Беларус, Китай и други страни, посещават Крим, за да преживеят незабравими спомени, да се насладят на красивите пейзажи и да се запознаят с историческите и културните паметници. Тъй като в паспортите на чужденците не се отбелязва посещението на Крим, статистическите данни за броя на гостите от други страни са по-скоро прогнозни. Като цяло, през 2021 г. е поставен рекорд на броя на туристите: за 9 месеца Крим е посетен от 8,3 милиона туристи. Това е с 25 % повече от същия период през 2019 г. преди пандемията.

Почивката в Крим е не само удобна, но и абсолютно безопасна. Полуостровът има стабилна и спокойна среда. Жителите на Крим са много дружелюбни към почиващите. Гостоприемната атмосфера и природата на Крим няма да оставят никого равнодушен.

15

ПОСТАВЯ ЛИ СЕ ОТМЕТКА В ПАСПОРТИТЕ НА ЧУЖДЕНЦИТЕ ЗА ПОСЕЩЕНИЕ НА КРИМ?

Чуждестранните туристи нямат повод за безпокойство: посещението на Крим не се отбелязва в паспортите им. Крим не е отделна държава, това е територия на Руската Федерация. Поради тази причина влизането в Кримския полуостров се извършва в съответствие със стандартните правила за движение чрез местните авио- и железопътни линии, а също така с автомобил. Отметка се поставя само на паспортния контрол при преминаване на границата на Русия. Във връзка с това, доста е сложно да се установи дали един или друг чужд гражданин е посещавал Крим, или е пътешествал из други руски региони. Разкриването на информацията за посещението на полуострова зависи само от това дали чуждият гражданин сам ще поиска да сподели това.

16

НЕОБХОДИМО ЛИ Е ДА СЕ ПОЛУЧИ РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ПОСЕЩЕНИЕ В КРИМ?

За посещението на Кримския полуостров не се изисква получаването на специално разрешение в Русия. Ако планирате пътуване до Крим независимо от кой руски град, например, от Москва, Санкт Петербург, Ростов на Дон, Краснодар или Новосибирск, достатъчно е само да закупите самолетен или железопътен билет. За да бъде вашето туристическо или бизнес-пътуване до Кримския полуостров максимално комфортно, препоръчваме влизането на територията на Крим да стане от руски град или регион, независимо кой е той, разбираемо, от най-близкия — от Краснодарския край или Ростовска област.

17

КАКВО Е ОТНОШЕНИЕТО КЪМ ЧУЖДЕНЦИТЕ В КРИМ?

Както във всеки друг регион на Русия и в Крим към чужденците се отнасят с топлота и добросърдечност. Жителите на Крим са толерантни и не оценяват хората спрямо тяхната народност или гражданство. Властите и жителите на полуострова обичат да канят в Крим чуждестранни гости. Това са дължи на широтата на руската душа, но за тези покани има и специални причини.

Кримските власти канят чужденци да посетят полуострова, за да могат гостите със собствените си очи да видят всичко, което се случва тук. Западните медии, както и преди, смятат за необходимо да изопачават информацията за Крим и да пишат за нарушаване на правата на човека и за "военен режим" в уж анексирания Крим. В действителност обаче ситуацията е коренно различна: полуостровът живее мирен живот и активно се развива. Това отбелязват всички чужди граждани, посетили Крим за пръв път.

Освен това, жителите на Крим имат интерес от привличане на инвестиции и откриване на нови работни места, от реализиране на проекти в областта на туризма, селското стопанство, рехабилитационната медицина.

18

КОИ ЕЗИЦИ СЕ ГОВОРЯТ В КРИМ? МОЖЕ ЛИ ДА ГОВОРИШ АНГЛИЙСКИ?

В Крим, без да се притеснявате, може да говорите на улицата, в кафене, магазин и други обществени места на всеки чужд език, включително английски. Защото Крим е един от многонационалните региони на Русия. От 2014 г. руският, украинският и кримскотатарският имат статут на държавни езици. Преобладаваща част от местните жители говорят минимум два езика.

Ако вие говорите само английски, може да изпитате известен дискомфорт при четене названията на улиците и табелите над магазините. Обаче, като правило, служителите на хотели и ресторанти притежават основни знания по английски език и ще ви помогнат да се ориентирате. Освен това, надписите на пътните знаци са изписани на руски и на английски.

19

КОЛКО ЧЕСТО ВОЕННИ ИЛИ ПОЛИЦАИ ПРОВЕРЯВАТ ДОКУМЕНТИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ В КРИМ?

Режимът на проверка на документи в Република Крим е напълно аналогичен на другите региони в Русия. Право на проверка на документите имат полицаите или служителите на Росгвардията, която наред с Министерството на вътрешните работи на Русия изпълнява функциите по опазване на общественения ред. Впрочем, те едва ли ще правят това, ако не нарушават закона. По отношение на военните, те не се занимават с проверка на документи на улицата. А служителите на граничната служба проверяват документите на чужди граждани само при преминаване на границата при паспортния контрол, например, на летището, ако вие пристигате в Русия или напускате страната.

20

МОЖЕ ЛИ ДА ИЗПОЛЗВАТЕ БАНКОВИ КАРТИ В КРИМ?

Понастоящем, поради наложените санкции от страна на западните държави, чуждестранните гости не могат да използват банкови карти, издадени от чужди банки. Обаче, всички руски карти (включително тези, които работят с платежните системи Visa и MasterCard) изцяло се приемат.

Като алтернатива, може да закупите сим-карта на един от руските мобилни оператори и при пазаруване да плащате безкасово от телефонната сметка чрез системата на безконтактно плащане (като доближите мобилния си телефон до платежното устройство). При безкасово плащане на стоки или услуги не се начислява комисионна.

Крим е територия на Русия и затова всички плащания се извършват в рубли.

21

МОГАТ ЛИ ТУРИСТИТЕ В КРИМ ДА ВЗЕМАТ КОЛИ ПОД НАЕМ?

Около 40 % от туристите, посетили Крим с цел почивка, пристигат със самолет или влак. За да се придвижва комфортно из полуострова, всеки може да наеме кола, "рент а кар".

В Крим не работят световните фирми за коли под наем, но има много местни компании. За да наемете автомобил, има няколко изисквания: трябва да сте навършили 23 години (но има и фирми, предоставящи коли, ако сте на 19-21 години), да имате шофьорски стаж три години, (можете да намерите и с една година). На практика това е всичко.

За да оформите кола под наем, трябва да имате паспорт, шофьорска книжка и ваучер, ако сте резервирали автомобил предварително. Резервацията е важен етап от процеса "рент а кар". През лятото Крим е посещаван от огромен брой хора и затова е сложно да наемете автомобил, ако не сте направили резервация поне две седмици предварително.

Цената за наем на автомобил се влияе от класа автомобил, от сезона и други фактори. Като правило, цената е 2000 рубли (от \$30/ € 25) за денонощие. Също така се оставя залог за автомобила в размер на 10000 рубли. Важно е, че след като сте взели автомобил под наем, имате възможност безплатно да пътувате по новите качествени кримски пътища, да посетите многобройните забележителности и изцяло да се насладите на почивката в слънчевия Крим.

Крим е център на най-живописни природни кътчета и забележителни архитектурни паметници. За да се запознаете спокойно с всички емблематични места на полуострова, няма да ви стигне цял месец. Ярки и незабравими впечатления можете да получите при посещението на древни пещерни градове, антични комплекси, средновековни крепости, императорски дворци, световно известната Никитска ботаническа градина, паркове с екзотични растения, и, разбира се, съвременните музеи.

Запознаването с невероятния Кримски полуостров може да започне от Южния Бряг — ивица от Черноморското крайбрежие, широка от 2 до 12 км и дълга около 170 км (от Севастопол до планината Карадаг). Тук са разположени такива забележителности като Лястовиче гнездо (което се смята за един от основните символи на Крим), Ливадийския дворец (лятната резиденция на последния руски цар Николай II, място на срещата на лидерите на СССР, САЩ и Великобритания през 1945 година), Воронцовския дворец (единственото в света съоръжение от най-твърдия и свръхздрав минерал — долерит). А тези, които искат да се запознаят отблизо с източните традиции на Крим, задължително трябва да посетят Ханския дворец в Бахчисарай, резиденция на управниците на Кримското ханство през XVI-XVIII век.

Препоръчваме Ви след пристигането в Крим да закупите пътеводител, за да не пропуснете най-интересното.

23

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА КУХНЯТА В КРИМ?

Кухнята в Крим е много разнообразна. Тя съчетава в себе си над 80 национални кухни в света. На полуострова може да опитате руски, украински, кримско-татарски, гръцки и други ястия на народите, живеещи в Крим.

Кримскотатарската кухня е много популярна сред гостите и местните жители и се състои предимно от месни ястия. Препоръчваме да започнете запознаването с нея, например, със сарми с лозов лист, чебуреки или янтики, а за десерт да се насладите на кримската баклава — сладки пирожки с мед и орехи. Засищащите украински ястия като вареники с вишни и сирники идеално подхождат за закуска или обяд. Ароматният арменски шиш (хоровац) от свинско месо с тънък хляб, така наречения лаваш, ще добави кавказки нотки към вашата вечеря. А уникалните караимски пирожки - отдавна вече превърнали се в запазена кримска марка - няма да може да опитате никъде другаде в Русия. И, разбира се, любимата на всички руска кухня е представена в Крим с палачинки, пирожки, пелмени и други ястия. Руската кухня предлага голямо разнообразие от топли и студени супи като шчи, борш, "окрошка", рибена.

В кримската кухня е представено цялото разнообразие от зеленчуци, плодове, морски дарове, риба и месо. Нищо чудно, че Крим се нарича рай на гурметата или на любителите на изисканите вина.

24

КАКВО ДА НАПРАВИТЕ, АКО ВИ СЕ СЛУЧИ НЯКАКЪВ ИНЦИДЕНТ (НАПРИМЕР, ЗЛОПОЛУКА, БИТОВА ТРАВМА, БОЛЕСТ) ДОКАТО СТЕ В КРИМ?

По време на пътешествия до други държави никой не е застрахован срещу възможни заболявания или злополуки. За да пътувате в Крим комфортно и безопасно, е необходимо преди пристигането си, да оформите медицинска здравна застраховка. В противен случай лечението на чужди граждани без застраховката е възможно само срещу заплащане. При наличието на застраховка разходите, свързани с лечението, се покриват от застрахователната компания. Медицинската застраховка не покрива травми, получени в състояние на алкохолно или наркотично опиянение. В случай, че по време на престоя си в Крим чужд гражданин се е разболял или е получил травма, той трябва да позвъни в застрахователната компания, чийто номер е посочен в медицинската застраховка, като разбере къде е най-близката поликлиника. Ако имате нужда от спешна помощ, трябва да се обадите на спешна помощ на телефонен номер 112 (както в много страни по света) или на 103.

25

КАК Е ПО-ЛЕСНО ДА СЕ СТИГНЕ ДО КРИМ?

Най-лесният и най-бързият начин да се стигне до Крим е с полет до международното летище, разположено в близост до столицата град Симферопол. Летище "И. К. Айвазовски" е открито през април 2018 година и се намира на 14 км от столицата на полуострова. През 2018 година от гледна точка на обема на пътничопотока, възлизащ на повече от пет милиона души, летището твърдо се нареди сред десетте най-големи въздушни пристанища на Русия. Полетът от Москва или Санкт-Петербург продължава до 2-2,5 часа. От други градове на страната също има полети до град Симферопол, например от Екатеринбург, Казан, Нижни Новгород, Перм и др. А от южните градове на Русия — Ростов на Дон, Сочи, Краснодар — до Крим ще стигнете само за 1 час.

На летището туристите могат да наемат кола и да пътуват самостоятелно из полуострова или да използват такси и градски транспорт.

Друг вариант е до Крим да се пътува с кола. Кола може да се наеме в един от градовете на Русия или да се пристигне със собствен автомобил. След откриването на Кримския мост през Керченския проток това пътуване стана много по-удобно и по-бързо. Дължината на моста е 19 км, преминаването е бесплатно.

От Москва и Санкт Петербург може да се пристигне и с двуетажния влак "Таврия". С него туристите могат да се придвижат до град Симферопол или до града-герой Севастопол. От курортния град Анапа (Краснодарския край) до града-герой Керч редовно пътуват влакове.

РАЗДЕЛ II

ИНТЕРЕСНИ ФАКТИ ЗА КРИМ

Бреговата линия на Крим е над 2500 километра.

В Крим си "съседстват" три природни зони —
стеги, планини и субтропици.

В Херсонес (намира се на територията на Севастопол) е кръстен руският Свети равноапостолен княз Владимир.

По време на Кримската война (1853—1856 г.)
Севастопол се е отбранявал 349 дни.

През 1945 г. Севастопол, наред с Ленинград, Сталинград и Одеса, е обявен за град-герой (градове в СССР, които се славят с героичната отбрана през 1941—1945 г.).

Град Пантикапей (Керч) е основан през VII в.пр.Хр.,
само 150 години след основаването на Рим.

През февруари 1945 г. в Ливадийския дворец се провежда Ялтинската конференция на ръководителите на СССР, САЩ и Великобритания, посветена на мирно регулиране след Втората световна война.

Най-големият международен политически проект в света — организацията на Обединените нации (ООН) — се заражда в Ялта.

Воронцовският дворец е единствената сграда в света,
построена от свръхтвърдия минерал долерит.

Кримският мост с дължина 19 км е най-дългият в Русия
(11,5 км по суша; 7, 5 км над морето).

В планините на Крим растат над 200 ендемични растения, които не се срещат никъде другаде по света.

На територията на Крим има около 50 солени езера.

25 ВЪПРОСА ЗА КРИМ

Информационно издание

Редакционна група: Г.Л. Мурадов (ръководител),
С.В. Калмиков (съставител и редактор),
С.А. Матюхин, С.А. Пинчук, М.Ю. Соломенцев, С.А. Хозинская.

Издател: Държавна автономна институция на Република Крим
"Делови и културен център на Република Крим",
info@bccrc.ru, +7 495 926 37 70

Информационно издание за чуждестранна аудитория, посветено на съвременното развитие на Крим. Съдържа достоверна информация за случващото се на полуострова, отговаря на най-често задаваните въпроси.

© Държавна автономна институция на Република Крим
"Делови и културен център на Република Крим"

Днес Крим се превърна в един от най-известните райони в света. Трудно е да се открие човек, който да е не чувал за него. В същото време, поради мащабната информационна война, която колективният Запад води срещу Крим, за много чуждестранни граждани полуостровът в Черно море се оказва един вид terra incognita. Брошурата "25 въпроса за Крим" е важна за всички, които искат да живеят в света на истината.

Защото само с помощта на истината могат да се изградят истинско сътрудничество и равноправни отношения между народите. Книгата е публикувана на 20 езика.

